UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato in primam Digesti Veteris Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Seruitutibus vrbanorum prædiorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96393

Visual Library

duntur.ſ.de verb.oblig.qualiter tranſeūt in heredes inſolidū,
dixi plene in l.ij.§.ex his.ſ.de verb.oblig.

LEX XVIII.

a **Papinianus.** [a]Seruitus cōfuſa aditio-
ne dꝫ per legatarium re-
ſtaurari.h.d.Oppo.quod non confundatur, qꝛ fun-
dus recta via tranſit in legatariū.l.a Titio.ſ.de fur.
Soluit gloſſa duob⁹ modis. Primo qꝛ fundus fuit legat⁹ ſub
cōditione,ꝛ iſta eſt bona.vel qꝛ fuit legatus fundus heredis,
b ꝛ pure.Not.iſtā[b] ſecūdaꝫ ſol.que tenet,†quod ſi teſtator legat
1 rē hr̄dis,nō tranſit dominium in legatarium recta via. Cōtra
rium notatur in l.ij.C.cōmu.de leg.Habetis plures alias glo.
concor.dixi plene in l.ſi heredis ſeruus.verſi.no.fm.ſ.de lega.
j.Opp.gl.de l.cum filius.§.dominus.ſ.de leg.ij.Solu.aliud
in vſufructu,ꝛ aliud in ceteris ſeruitutibus.

ADDITIONES.

a ALEX.Papian⁹.Uide Jo.in l.huiuſmodi.§.ſi edes.de le.j.
b AND.BARB.No.iſtam.No.modū articulandi, vt qs aduer
ſario ſciēte vſus eſt ſeruitute,vide Bar.ī.e.l.ſeruitutes.ad ſi.

LEX XIX.

Si fundo. Poteſt imponi ſeruitus de eo,ꝙ
nō intereſt tūc,ſꝫ ſperat̄ intereſſe
in futurum.h.d.Opp.de l.quoties.ī.eo.ſol.vt ibi.

LEX XX.

1 Patientia in incorporalibus habetur pro traditione.
2 Incorporales res non poſſunt preſcribi aduerſario ignorāte.
3 Preſcriptiōe ſeruitutis probanda,articulādū eſt,ꝙ ea vſus
eſt ſciente ꝛ patiente aduerſario.

Quoties. Qui debet ſeruitutē, dꝫ pati ad-
uerſarium vti, qd pro traditione
1 hr̄.h.d.Not.†ꝙ patiētia habetur ꝓ traditiōe.Et
ex hoc apparet ꝙ quis non potest eſſe in poſſeſſiōe
alicuius iuris incorporalis, niſi aduerſario ſciēte ꝛ patiente:
quoniam ipſa patiētia aduerſarij eſt quaſi poſſeſſio. Et ex hoc
2 apparet,ꝙ†licet res corporales poſſint preſcribi aduerſario
ignorante.l.ſi.in ſi.C.de preſcr.longi tem.tū res incorporales
3 nō.l.ij.C.eo.†Unde ſemper ſis memor facere articulum, ꝙ ille
eſt vſus eo iure aduerſario ſciēte ꝛ patiēte.Querit gl.que
ſunt iſta interdicta poſſeſſoria: dic vt in glo.

LEX XXI.

a **Si intercedat.** [a]Dicit idē qd l.ſeruitu-
tes.§.publico.ī.eo.ꝛc.

ADDITIO.

a AND.BARB.Si intercedat.Ex iſto tex.no. ſcdm
Bal.ꝙ nō eſt permiſſum facere pontem in loco publico,dꝫ em̄
eſſe liber vſqꝫ ad celum.ALEX.Uide Bart.ꝛ qd ibi dixi de
aqua plu.arcē.l.apud Trebatiū.in l.j.§.ſi.de ope.no.nun.

§.Si vſuſfructus. Actio pro ſeruitute dꝫ in
tentari ꝯ dominum pro-
prietatis,non contra vſumfructuarium.h.d.

De ſeruitutibus vrbanorum prędiorum. Rub.II.

LEX I.

a **Vrbanorū.** Hic iuriſcōſultus enume-
rat ſeruitutes vrbanorū
prediorum.Opp.ꝙ iſtud ius altius tollen-
di,eſt libertas,non ſeruitus.Nam ſolū eſt libe-
rum vſqꝫ ad celum, vt ī.ti.j.l.ſi.ꝛ C.eod.l.altius.
a So.[a]gl.ponit multa,tamen in fin.ibi,vel tertio.
tangit veritatem.Declara ſic,ſeruit⁹ altius nō tollēdi ſine du
bio eſt ſeruitus,ſcꝫ,q̄ debet̄ ab illa domo,q̄ dꝫ altius tolli,alte
ri domui.Forte enim intereſt eius,qd altius tollat̄ ꝑpter ven
tum,vel propter aſpectum,ne forte tranſeuntes ꝑ viā poſſint
aſpicere,ſi forte via erat alta,domus erat depreſſa. Uel forte
intereſt vt eleuetur altius,vt habeat̄ lumen ex reuerberatiōe
potius quā per directum.l.ſi arborem.§.interdum.ſ.eo.Mo-
do de ſtillicidio non auertendo,gl.ponit exemplū clarum.

ADDITIO.

a ALEX.Sol.glo.Et hic no.aliquas eſſe ſeruitutes innomina-
tas.alleg.Bal.in rub.de vſufru.ꝛ ponit gl.in l.j.ſ.ti.j.

LEX III.

Luminum. Hic ponit differentiā inter ſer
uitutem luminū,ꝛ ne luminib⁹
officiatur.Quero differētiā inter has ſeruitutes.
Glo.dicit,ꝙ ſeruitus ne luminibus officiatur,habet
ſe in plus,qꝛ non poteſt altius eleuare:ſed ſeruitus luminū hꝫ
ſe in minus,vt lumē quocūqꝫ modo ad nos veniat. Quidā alij
dicūt totuꝫ ecōuerſo,vt plus ſit promittere ſeruitutē luminū,
Nam qui hoc promittit,non ſoluꝫ poteſt altius eleuare,ſꝫ op⁹
eſt quod illud,quod eſt factum,deſtruat,vt nobis lumen ſit, ſꝫ
in ſeruitutibus ne luminibus officiatur,ſufficit quod altius nō
eleuet.ꝛ hoc vult dicere hec gl.cōiter tamē ſeruatur opi.gl.ꝛc.

LEX IIII.

Inuitum. Qui nō cōſentit,videtur contra
dicere.h.d. No.ꝙ qui non con
ſentit,diſſentit.De hoc in l.filius.§.inuitus.de ꝓcu-
ra.Quero,qd eſt hoc dictum,non ad factum. ſed
ad ius,ꝛc.gl.exponit.Tu dic aliter,ꝙ hec verba,inuitis nobis,
nō referūtur ad factū,hoc eſt,quod requirat̄ vera ꝯdictio fa-
cti,ſꝫ ad ius ſeruitutis,hoc eſt,vrbanorū ꝑdiorū,ſufficit ꝙ ius
ſeruitutis ſit ꝯtrariū illi operi,qd ſit,ipm̄ em̄ ius ꝯdicere vr̄.h.d.

LEX V.

1 Bona fides preſcribētis,licet nō requiratur in preſcriptio
ne libertatis ſeruitutum ruſticorum prediorum,tamen requi-
ritur in ſeruitutibus vrbanis.
2 Regula,poſſeſſor malefidei,non habet locum in preſcriptione
xxx.annorum.
3 Seruitutes vrbane difficilius preſcribūt̄,quā ruſtice,ꝛ quare.

a **Hec autem.** [a]Libertas ſeruitutis vrbane
nō preſcribitur,ſi dn̄s ꝑdij do
minātis ſolūmō nō vtatur,ſed requiritur factū pre-
ſcribentis.ſ.ꝙ domus alti⁹ eleuetur,vel foramina ob
b turent̄ h.d. No.iſtā di.[b]quā dixi in ſummario, ex qua†colli
1 git̄ ꝙ lꝫ in ꝑſcriptione libertatis ſeruitutū ruſticorū ꝑdiorum
nō requirat̄ bona fides ꝑſcribentis.l.ſequit̄.§.ſi quis via.ſ.de
vſucap.tamē in ſeruitutibus vrbanorū prediorū requiritur.
Ita dicit gl.ſuper verbo,credidit.in l.ſi.ſ.quemad.ſer.amit.et
doc.C.e.l.ij.Ratio,qꝛ in hac preſcriptione requiritur factū ꝑ-
ſcribentis,ideo dꝫ bona fide fieri,in illa nullum factum preſcri-
bentis requiritur,ſꝫ ſufficit ſola negligentia non vtentis, Et
2 ex hoc ego dico†quod Decretales,ſcilicet c.ſi.de preſcri. in an
tiquis,ꝛ c.poſſeſſor.de reg.iur.li.vj.que dicunt ꝙ poſſeſſor ma-
le fidei nullo tempore preſcribit,nō habent locū in preſcriptio
ne xxx.ann.que currit ꝯ actionē,illa enim preſcriptio currit ex
negligentia non petentis,abſqꝫ aliquo facto ꝑſcribentis decre
tales enim ille loquuntur,quando factum preſcribentis requi
ritur:dicūt enim,poſſeſſor bone fidei.No. ꝙ dicit poſſeſſor,
3 ꝛ ſic factum preſcribentis requiritur.†Querit glo. que eſt
ratio differentie inter ſeruitutes ruſticas,ꝛ vrbanas: Gl.po-
nit,ꝛ vide dicit enim gl.ꝙ in vſu ſeruitutis vrbane, ſumpt⁹ re
quiritur,ꝛ procedit,quod in ruſtica ſecus:ꝛ ideo difficilius cō-
tra primā preſcribitur.Hec gl.eſt additio noua,que incipit,ra-
tio diuerſitatis,ꝛc.Iſta ratio gl.non videtur vera,qꝛ etiā in vſu
ſeruitutis ruſtice requiritur quandoque ſumptus.l.ſi iter.ī.
ti.j.ꝛ ſpecialiter in ſeruitute aqueductus.Unde alij dicunt, vt
Odof.ꝙ in ſeruitutibus vrbanis eſt hoc plus,qꝛ habem⁹ poſ-
ſeſſionem cōtinuam animo,ꝛ corpore,ꝛ ideo difficilius ꝑditur,
arg.ī.e.d.l.ſeruitutes.in prin.ſecus in ſeruitutibus ruſticis.
Nec hoc placet,qꝛ nulla ſeruitus quaſi poſſidetur animo:ſi em̄
hoc eſſet verum,omnis quaſi poſſeſſio ſeruitutis haberet cau
ſam cōtinuā.Cuius ꝯtrium vidiſtis in l.ſeruitutes.ī.ti.j. ꝛ vide
bitis in l.foramen.ſ.eo.Unde Mart.Sila.dicebat hoc ideo,qꝛ
ſeruitutes vrbane ſunt nobiliores, ꝛ intereſt magis reipubli-
ce quod ſeruentur,ideo difficilius preſcribuntur.Certe rō non
eſt multū vrgens,ſed meliorem adhuc non video. Querit
gl.quid ſi ſunt plura foramina,ꝛ quedam obturauit, ꝛ quedaꝫ
non: Dic vt in gl.quam vide,ꝛ nota.

ADDITIONES.

a ALEX.Hec autem.Uide qd no.Bal.ꝛ Ange.in l.ij. ad ſi.C.
de preſcri.xxx.anno.
b POMA.Diſtinctionem.Uide Alex.conſi.cxxxvj.ij.vo.Feli.
c.illud.de preſcrip,

LEX VI.

Quod autem. Licet arbor altius extol
lat̄,non preſcribitur liber
tas contra ſeruitutem altius nō tollēdi.h.d.Op.
de l.edificia.ſ.eod.Sol.hic loquitur,quando ſeruit⁹
erat altius non tollendi,quo caſu ponendo arborem nil ſit con-
tra illam ſeruitutē,ibi fuit reſtituta ſeruitus,ne proſpectui of
ficiatur,quo caſu ſit cōtra talem ſeruitutem.

LEX VII.

Parietem. Unus ex ſocijs non poteſt com
munem parietē deſtruere cauſa
reſpiciendi.h.d.Hanc materiam habes ſ.de dam.in
fe.l.in parietis.ꝛ l.ſi non ſit idoneus.

LEX VIII.

a **Cum eo.** [a]Pōt qs obſcurare domū vicini,ſi
ſeruitus cōſtituta nō fuerit. hoc dt.
Glo.oppo.duobus modis,dic vt in ea.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Cum eo. Ad iſtum tex. vltra Paul. de caſt. hic vide
Cep. in tracta. de ſer. vrb. preb. in ti. de ſol. Anch. conſi. xxxix.
vbi limitat decem modis iſtũ tex. ꝛ vide Alex. conſi. cccxvj. in.
ci. opportune conſideratis.

LEX IX.

1 ☞ Heres an debeat legatario domus preſtare acceſſum ꝑ alſ
edes.
2 Clauſula, cũ acceſſibus ꝛ egreſſibus ſuis vſqȝ in viã publicam,
quid operetur.

BINAS Primo ponit quatuor cõ. Scdo re-
ſpondet ad primã. Tertio reſponſio-
nẽ extẽdit ad extraneã queſt. Quarto ratiocinat cir
ca pſentẽ materiã, ex quo colligit ſo. quarte q. Quin
to reſpõſionẽ factã ad pmã limitat, ꝛ declarat. Scda ibi, Mar-
cellus reſpondit. Tertia ibi, idẽ dicendũ. Quarta ibi non aũt.
Quinta ibi, ſed ita, ꝛ breuiter hoc intẽdit, Heres nõ poteſt in
domo, que ſibi remanet, edificare, ita ꝙ vſus ediũ legatarũ tota
liter perimat, ſecus ſi aliqualiter incomodetur. h. d. Iuriſcon-
ſultus, vt videbitis, format quatuor q. ꝛ reſpõdet tm̃ ad duas,
ſcȝ, ad primã, ꝛ ad quartã reaſſumamus ꝑ ordinẽ. Prima qõ.
1 eſt, ſi hr̃s altius edificãdo obſcurat lumina ediũ legatarũ, vtrũ
legatari⁹ poſſit cũ illo agere? Et Iuriſcon. rñdet, ꝙ põt obſcu
rare, ñ tñ in totũ. Si eñ in totũ obſcuraret, poſſet cũ illo agi.
Sȝ quero qua actione? Videt ꝙ actione ex teſtamento, nõ con
feſſoria, vel negatoria. Nõ enim ſeruitus eſt conſtituta ipſo iu-
re, lȝ heres teneatur ad cõſtituendum. Text. eſt in l. ſeruũ filij.
§. fi. ĩ. de le. j. Ratio, qꝛ hec ſeruitus nõ fuit legata expreſſe, tũc
eñ ipo iure cõpeteret, ſicuti ipo iure trãſit dñiũ rei legate. l. ſi
ptẽ. §. i. ĩ. queãd. ſer. ami. ſȝ vr̃ legata tacite, ꝛ rei tacite legate ñ
trãſit dñiũ ipſo iure in legatarium. l. emptor. §. ancilla. ĩ de rei
ven. ita nõ trãſit ius ſeruitutis ipſo iure. Ita etiã ſentit Iac.
de Are. in d. l. ſeruũ filij. in fi. Scda q. eſt. quid ſi edes ꝓprias al
tius tolleret heres, vtrũ poſſit? Iuriſc. nõ reſpondet. Ad iſtã
gl. rñdet, ꝙ hoc põt indiſtincte. Probat ĩ. l. proxi. ꝛ C. e. l. alti⁹.
2 facit ĩ. tit. j. l. fi. Tertia qõ fuit, † an ꝑ alias edes debeat heres
preſtare acceſſum? Ad iſtã nõ reſpondet Iuriſcon. Gl. reſpõ-
det ꝙ nõ tenet dare. Probat ꝑ l. via. §. fi. ĩ. tit. j. de cõtrah. emp.
l. in vẽdẽdo, alibi, ſcȝ in l. iij. §. ſi loci. ĩ. de adimen. lega. gl. dubi-
tat. Hic puto, ꝙ hec determinatio non ſit vera. Primo per ra
tionẽ huius legis heres nõ poteſt obſcurare lumina in totum,
vt in l. fi. ergo eadẽ ratione non poteſt prohibere acceſſum, qꝛ
per hoc nullus fructus eſt edium, vt hic dicitur in tex. ꝓpter-
ea habeo leges q̃ expreſſe dicũt ꝙ legatarius dȝ pſtare aditum
heredi, ſi ſibi expedit. l. ſi fundũ ſub conditione. §. q fundũ. ĩ de
lega. j. ꝛ ĩ. ſi ſer. ven. l. teſtatrix. in prin. facit ĩ eo. l. ſi Nõ obſtat,
ĩ. tit. j. l. via. in fi. ꝛ l. in vẽdendo. qꝛ ibi res erãt tranſlate ad aliũ
ꝑ Ↄctũ inter viuos. ſ. diuidẽdo, vel vẽdẽdo, hic in vltimis volũ
2 tatib⁹, vbi latior ſit interpretatio. Sis ergo cautus † qñ fiunt
vẽditiones vel diuiſiones, vt fiat ſpecialis mẽtio de iſtis itine-
a rib⁹, ꝛ ſic apponit hodie in inſtrumẽtis ᵃcũ acceſſib⁹ ᵇꝛ egreſſi-
b suis, vſqȝ ad viã publicã. Predicta vera in his ſeruitutib⁹, de
quibus hic loquitur. Sȝ ſi eſſet ſeruitus tigni immittendi, vel
oneris ferẽdi, ꝛ ſimilia, tũc eo ipſo ꝙ res ſic vẽditur vel legat,
videt transferri cuȝ ipſo onere, l. ſi domus. in fi. ĩ. de leg. j. ꝛ l. ꝙ
cõclaue. ĩ. de dã. inf. ꝛ de ſer. le. l. j. ibi plene dixi in materia iſta.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ In inſtrumentis. Quare dicatur in inſtrumentis, cũ
acceſſibus ꝛ egreſſibus ſuis. bene facit ꝙ no. Bar. poſt gl. in l.
rei appellatione. de verb. ſig. ꝛ dicit Bal. l. ex Ↄuẽtione. in fi. ꝑ
illũ tex. C. de pac. ꝙ ſi detur fundus in dotẽ, nõ tenet dare mu-
lier fundũ liberũ a ſeruitutibus. Dic vt ibi, ꝛ adde iſtis l. iij. C.
de ſeruitut. ꝛ qd ibi Bal. in prin. ſȝ tex. ꝛ ibi Bal. in l. quoniaȝ.
C. de compen. vult ꝙ venditor teneatur dare fundũ liberum a
ſeruitutibus, ꝛ a creditoribus, ꝛ qd ibi dixi. ſed quero, ſi vẽdo
pdia cũ oib⁹ iuribus, an intelligat venditũ ius colligendi paſ
ſagium, ꝛ merum imperium, qd ibi habeo. vide Bal. in l. a pro-
curatore. C. man. ꝛ qd ibi dixi, adde pulchre Rom. conſil. cclxxj.
b P. PAV. P. ¶ Cũ acceſſibus. Vide Areti. in trac. ſeruitutum v-
bã. in conſi. xxxviij. in rub. de ſerui.

LEX X.

OVI LUMINIBUS. Nõ poteſt quis edifi
care Ↄ formã ſtatutã
ne luminib⁹ vicini officiatur. h. d. ¶ Quero, que ſit
iſta forma. Dicit gl. vel ſtatutũ ciuitatis vel ſeruit⁹
cõſtituta, vl' ſeruitus pſcripta. Circa hoc, ꝙ dicitur de ſeruitu
te preſcripta, querit ſi domus mea ſtetit depreſſa, domus tua
alta per multũ tempus, vtrum preſcripſiſti ſeruitutẽ alti⁹ nõ
a tollendi? Glo. qd nõ, niſi, niſi me volentẽ edificare, ꝓhibueris.
ꝛ ex tũc per longum tempus ſic ſteterit, vt hic, ꝛ idẽ no. in l. j. C.
eo. ꝓbatur in l. ſi forte. §. j. ſi ſer. vend. ꝛ no. per Dyn. in l. ſi p…
de no. ope. nun. ꝛ ibi dixi in ver. reſtat vt videamus. ꝛ vide S…
cu. de poſſeſ. §. nunc dicendum. alſ, in confeſſoria. ver. ſed pone…

ADDITIO.

a POMA. ¶ Nõ tollendi. Circa hoc vide Barb. cõſi. xxvj. j. vol.

§. **Si inter te.** Si dubium eſt de mẽſura, recurri-
tur ad arbitrium.

LEX XI.

AEDIFICIA. Plantatio arborum non eſt contra
ſeruitutẽ altius non tollendi, ſi…
contra ſeruitutẽ, ne officiatur proſpectui. h. d. Si ai…
eſſet ſeruitus, ne luminibus officiatur, dic vt in l. ſi ar-
borem. ĩ. eodem.

LEX XII.

1 ☞ Ignem ꝛ caminum quando liceat facere in pariete c…
2 Parietem ſupra communem quis non poteſt habere p…
parietem.
3 Dictio ad, ſignificat propinquitatẽ per duos pedes, v…
* **QUIDAM HIBERIUS.** *Non l…
aut iuxta
rietem cõem aliquid facere, propter qd deterio…
1 paries. h. d. † No. ꝙ nõ lȝ facere ignem iuxta pari…
cõmunem, ꝛ per conſequens non lȝ facere caminum in par…
te cõmuni, ex parte tua. Intellige, ita ꝙ ſi ignis qui ibi fieret, a…
hereret parieti cõmuni. Sed ſi fieret ibi ſolum tuba camini…
ꝙ fumus aſcenderet, ne ignis appropinquaret, tunc non p…
2 eſſe prohibitum. l. fiſtulam. in prin. ĩ. eo. † Secũdo not. q ſ. pa-
rietem communem non poteſt quis habere parietẽ propri…
hic no in ver ſuum. Si quis enim ſupra cõem parietem v…
edificare, ita ꝙ eſſet cõis paries, hoc liceret, ſm no. in l. in p…
3 tis. de dan. infe. ꝛ l. inter quos. in prin. eo. tit. ¶ † Tertio
a gl. que dicit ꝙ dictio ad, ᵇſignificat propinquitatem ꝑ duos p…
b des, vel vnũ, ꝛ ſic facit ad q. de ſtatuto ꝙ dicit, ſi quis fecerit…
ſultum ad domum, ꝛ hoc dixi ĩ. de iniu. l. item apud labeonẽ. §.
c cõuictũ. vbi hoc tangit Iac. de Are. ¶ Vlti. no. ᶜiſtã moralita
tẽ quam docuit Iuriſcõ. ibi, volo vt cũ Hiberio loquaris. h. d.

ADDITIONES.

* CLAV. ¶ Hiberius. In textu ibi, cum Hiberio loquaris, quid
operetur iſta interpellatio extra iudiciũ, vide per Aretin. hic
poſt Panor. in c. ij. de accuſat.
a ¶ No. gl. Vide Alex. conſi. cxx ij. volu.
b ALE ¶ Qd dictio ad. Not. qd ſignificet ad, vel iuxta adde tex.
ꝛ ibi Bar. in l. decernim⁹. in fi. C. de aquedu. li. xj. ꝛ Bar. in l. me
miniſſe. de of. ꝓcõ. in prin. ꝛ de dictione iuxta, vide qd di…
in l. j. ꝛ ibi Bal. C. de epiſ. ꝛ cle. ꝛ de dictione ad, vide Bal. que
ibi dixi in l. obſeruare. de of. ꝓcõſul. tex. ꝛ ibi gl. ꝛ Bar. in l. mili-
tis codicil. in prin. de teſ. mil. limitaui ſing. in l. cetera. §. hoc…
natuſc. poſt Imo. de leg. j. ¶ Adde de iſtis dictionib⁹ infra, …
tra, iuxta, vſqȝ añ, vbi, tãquã, quaſi, fere, ꝛ alijs dictiõib⁹, O…
cõſi. xlviij. ꝛ ad hanc l. vide Bal. conſi. ccxv. primo lib. Et q…
ctio ad, ſignificet ꝓpinquitatẽ adde Alex. in cõſil. cliiij. in v. …
c ALEX. ¶ Vltimo no. Et ad hoc vide Bal. no. in l. nõ ignor…
C. de fru. ꝛ lit. expẽ. ver. modo quero. adde l. debitores. ꝛ q …
Bal. C. de pig. Vide Ro. ſing. ccccxcj. ꝛ ſeq. Bar. cõſi. v. in ij. vol.
Abb. in c. nouit. in fi. de iud. Aret. c. ij. de accu. ꝛ circa iſtã inter-
pretationẽ vide Ro. ſing. xlij. inci. alio ſero. ꝛ etiã no. in fin. ſe…
vbi Ↄcludit ꝙ in dubio pſumatur talis interpellatio pref…
de quo ad Bar. in l. ſciẽdũ. d ver. obl. ꝛ ibi vide etiã nouiſſime
in lect. ꝛ de iſta monitione, ꝛ de eius effectu propter expẽ…
vide Feli. in c. ij. prope fi. extra de ac. ꝛ in c. nouit. in fi. de iu…
etiã aliquid de dicto Ro. pallegati. ꝛ de ea vide Iaſ. in l. cer…
di. in prin. ĩ. ſi cer. pe. vide Deci. in d. c. nouit. ad fi.

§. **Parietem.** Parietem communem lȝ incruſta-
re, ꝛ pinguere, non tamen ex hoc tem-
pore demolitiõis plus eſtimabitur. h. d. Et gl. ponit hic …
ctionẽ qualiter cautio de dam infe. habet locum in pari…
muni, quod plene examino in l. inter qs. ĩ. de dã. infe. …

LEX XIII.

IMPERATORES. Quis poteſt … ſolo ſuo…
re edificare, ſi ſeruit⁹ non
impediat, ꝛ lege ſeruetur. h. d.

LEX XIIII.

1 ☞ Seruitutibus in realibus poteſt nuntiari nouum opus.

INTER SERUITUTES. Ponit differen-
tiã inter ſeruitu-
tes, ne proſpectui officiatur, ꝛ ne luminibus officiat…
Et gl. legit duobus modis, vno mõ ne officiat proſpe-
ctui ſimpliciter. ꝛ iſta mihi plus placet. h. d. ¶ Opp. ꝙ pro ſer-
uitutibus non poſſit nuntiari nouum opus, ſiue ſit ſeruitus per-
ſonalis. l. j. de no. ope. nunt. ſiue ſit ſeruitus realis. l. q viã. eo. …
Glo.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Gl. ſe inuoluit ſic vbiqꝫ: circa ſeruitutē perſonalem gl. bene di
1 cit. † Circa ſeruitutem realem dic ꝙ poteſt indiſtincte nuntiari,
vt hic. Nō obſtat l. qui viam, quia ibi loquitur in reficiēte ſecun
dum formam antiquam, hic in faciente de nouo, vt ibi dixi.

LEX XV.

LUmen. Quero que eſt differētia inter lumē, ꝛ proſpectū: veritas eſt quod habēt ſe vt excedentia ꝛ excelſa. Si enim debeatur proſpectus abſque determinatione certi loci, tunc habet ſe in plus quam lumen, vt ſ. l. proxi. ſi proſpectus debet̃ reſpectu loci, tunc poſſet haberi ꝓſpectus, licet lumen non habeatur, vel ecōuerſo, vt patet ad ſenſum.

LEX XVI.

SI arborem. Arbor que impedit videri celum, contra ſeruitutē luminis habetur, ſecus ſi impediat venire ſolē, niſi multum impediebat: depreſſio autē edificij vel arboris, regulariter non eſt cōtra ſeruitutem luminum. h. d.

§. Hec lex. Pactio obſcura interpretatur contra proferentē. h. d. Concor. ſ. de pact. l. veterib⁹. ¶ Opp. glo. ĩ. de contrah. emp. l. in vendendo, ꝛ de euic. l. qui libertatis. dic vt in glo.

LEX XVII.

SI fiſtule. Damnum quod datur ex fiſtulis, venit in actionem in factum, ꝛ in cautionem damni infecti. h. d. Et legitur iſta lex duobus modis. Primo quod fiſtule eſſent applicate edibus meis iure ſeruitutis, ꝛ hoc proſequitur j. gl. magna. Secūdo quod nulla ſeruitus debeatur, ꝛ hoc ꝓſequitur gl. vlti. Ad primam lec. oppo. gl. ꝛ videtur quod pro eodem non competat actio l. Aquil. ꝛ cautio damni infect. l. fluminum §. preterea. de dam. infec. gl. dicit. fateor contrarium, ꝛ hec l. diuerſis caſib⁹ loquitur. ſ. quod habet locum cautio damni infec. quando non habet locum actio in factuꝫ potes dicere quod cautio dam. infe. licet extraordinaria concurrat cum actione in factum ſubſidiaria legis Aquil. vt hic, licet non concurrat cū actione l. Aquil. ordinaria facit quod no. in l. quēadmodum. §. Municipalis magiſtratus. ĩ. ad leg. Aqui. ꝛ C. ad l. Aqui. de pecoribus. ¶ Op. vitiū naturale nō preſtat̃ ab eo cui ſeruit⁹ debetur, vt l. ſi mihi. §. ſeruitus. ĩ. ti. j. Sol. vt in gl. ꝛ predicta ſecundum, primā lec. ſm aliā fiſtule nō erant hic iure ſeruitutis, vt dr̃ gl. vltima. hic.

LEX XVIII.

1 ☞ Aquariolum non licet facere in communi pariete.
2 Pariete in communi non licet appropinquare illud quod pariete ſublato per ſe non ſtaret.

FIſtulam. Iſta eſt not. lex, ꝛ quotidiana, ꝛ breuiter hoc intēdit, In pariete cōmuni non licet aliquid facere, vel ei aliquid adhibere, ꝑ qđ paries corrumpat̃. ꝛ ꝙ ſubducto pariete
ſtare nō poſſet. h. d. tota lex. ꝛ eſt magis notabilis, quaꝫ nos ha
1 bemus in pariete cōmuni. ¶ † No. iſtam legē qđ in parietibus
cōmunib⁹ nō licet vni ſocioꝝ hr̃e fiſtulas, ꝑ quas vadat aqua,
2 ꝛ ſic nō licet aquariolum facere, ꝛ ſimilia. † Secūdo nota ꝙ pa
rieti communi non poſſum appropinquare illud, quod pariete
ſublato per ſe nō ſtaret, vel qđ parietis refectioneꝫ impediret.

LEX XIX.

SEruitutes. In ſeruitutib⁹ tigni, vel ſtillicidij immittendi, immiſſione facta dicitur quis habere continuam poſſeſſionē. hoc dicit.

§. Si domo. Licet alicui facere id, ſine quo ſeruitute vti non poteſt. h. d.

§. Si ſublatum. Quantum ad iura ſeruitutū realiuꝫ, edificium deſtructū ꝛ
a reſtitutū, [a] idem videtur: ſecus quo ad perſonales ſeruitutes.
1 h. d. Facit † ad queſtionem [b] vtrum eccleſia deſtructa ꝛ poſtea
b refecta, durent priuilegia indulgentiarū. Sed que eſt ratio in
ſeruitutibus realibus, ꝛ perſonalibus. Dic vt in glo.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Et reſtitutum. Intellige quando in eodem ſolo. vide Pau. de Caſt. in l. iij. ſ. de ſer. vide tex. Sal. Ful. ꝛ Bald. in l. Paulus. §. domus. de ſer. quē Bar. alle. in l. inter ſtipulanteꝫ. §. ſacram. pro concordia ad iſtum tex. ad probandū ſuaꝫ doctrinam ibi dat. ꝛ hic ſequitur. Item adde quod ſicut durat ſeruitus, ita pactū perſonale. vt eſt tex. in l. fin. ĩ. de pig. ꝛ ad id quod dictum eſt ſ. quando eſt in eodem ſolo, vide que dicit Bald. in l. ſi plures. §. vide dubitationē. C. de cōdi. inſert. de pedagio pontis deſtructi, ꝛ refecti. In contrariū vide omnino Albe. de Roſa. in l. ſi vſuſfructus ciuitatis. ſ. quib. mod. vſufr. amit. in alio ſolo ibi contiguo redificatum eſt.

b ALEX. ¶ Facit ad qōnē. De hac queſtione vide late Bar. in l. inter ſtipulantē. §. ſacrā. de ver. obl. Bar. ꝛ gl. in l. dāni. §. ſi is q vicinas. de dam. infec. ¶ Adde vt per Bal. cōſi. cclviij. lib. j.

§. Si antea. Dominus domus dominātis, non poteſt facere id per qđ conditio ſeruiētis fiat deterior, ſed melior. hoc dicit.

§. Qui in area. Dn̄s domus, ſeu predij debentis recipere ſtillicidiū, pōt ibi edificare, dūmodo ſtillicidiū ſeu ſeruitutem debitā non impediat. h. d.

LEX XX.

SI domus. Quando vni competūt plura iura vno ſublato, aliud illeſum
a remanet. [a] h. d. Vel ſic, Quando vni competunt plura iura, ſi vnum remittit, aliud remittere nō dicitur. hoc dicit. ¶ No. iſtum caſum, ſecus econuerſo, ſi remitteretur ſeruitus ſtillicidij recipiendi, dicit glo.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Illeſum remanet. Not. ꝛ adde l. heres. de cond. ꝛ demon. videtur tamen limitandum, niſi vnum ius neceſſario depēderet ab altero. l. quero. §. Lucius. de teſta. tute.

LEX XXI.

1 ☞ Indefinita equipollet vniuerſali ex interpretatione, non ex ſignificatione propria.
2 Indefinita in ſtatutis equipollet vniuerſali, quia non eſt ratio quare magis intelligatur de vno particulari q̃ de alio.

QUi edificium. Seruitus ne luminib⁹ officiat̃, porrigitur ad lumina preſentia, vel ad futura, ſi eſt actū, ꝛ in dubio indefinita loquutio eq̃pollet vniuerſali. h. d. ¶ Not.
ꝙ indefinita equipollet vniuerſali. de quo ꝑ Dy. extra de reg.
iur. ſuper rub. lib. vj. ꝛ per alios doc. in l. ſi pluribus. ĩ. de leg. ij.
1 ¶ † Not. ꝙ indefinita equipollet vniuerſali ex interpretatione,
non ex ſignificatione propria: vt l. proxi. ſeq. ibi humanius, ꝛc.
quoniā tex. dicit, ex humanitate, hoc eſt, nō ex propria ſignifica
tiōe: lꝫ tn̄ indefinita equipollet vniuerſali ex interpretatiōe, tn̄
2 in ſtatutis vniuerſali equipollet, per illā rationē, q2 non eſt ra
tio quare magis intelligatur de vno particulari, q̃ de alio, vt l.
j. de libe. prete. De quo dixi in l. omnes populi. ſ. de iuſti. ꝛ iur.

LEX XXII.

a **SI ſeruitus** [a] **impoſita.**
b **§. Futuro.** [b] Edificio futuro pōt ſeruitus imponi ꝛ acquiri. h. d. Facit ad qōnē vtrū qs poſſit inſtituere hr̃dē, ad eccleſiā cōſtruēdā: videt̃ ꝙ nō, vt c. abbate ſane. §. nec ꝓ eo. in fi. extra de re iudi. li. vj. vbi dr̃ ꝙ monaſterio nondū cōſtructo non pōt donari. In cōtrariū videt̃ tex. hic, ꝛ l. ſeruos. ĩ. de ali. ꝛ cib. leg. ꝛ ibi etiā dixi.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si ſeruitus. De intellectu huius l. vide Bar. in pulchra q. in l. ſi ſtipulat⁹ fuerim. §. j. de ver. obl. Et ad hāc legē de indefinita ſeruitute, vide Bal. in l. nō modus. C. de ſerui. ꝛ ibi vide duas not. qōnes ꝑ ipm. Alie ponuntur ꝑ Bar. in l. dāni. §. ſi is q vicinas. de dā. infe. ꝛ ad iſtā l. cū ſeq. vide not. diſtinc. Bar. in l. ſi. C. q̃ res pig. obli. poſ. gl. ꝛ Bal. in l. emptorē. C. loca. facit ad not. q. Dy. ꝛ Bar. in l. ſi mihi ꝛ tibi. §. ſi. de leg. j. ꝛ ad q. de qua ꝑ Io. And. in reg. q ſentit. in mercur. ꝛ ad qōnē Bal. in aut. excipitur. C. de bo. q̃ lib. vbi per hāc l. dicit, ꝙ ſi pater dicit, dono filio fructus aduētitioꝝ, intelligit̃ ſingulis annis, ꝛ ad hāc l. ſi ſeruitus. vide oīno Sal. in d. l. nō modus. maxime ĩ fi. C. de ſer.

b ALEX. ¶ Futuro. Qualiter intelligatur. §. futuro. cū ſimi. vide gl. not. in c. ad diſſoluendum. de deſpon. impu.

P. PAV. P. ¶ Futuro. Intellige tn̄ ꝙ nō ſit ſeruit⁹ ipa cōſtituta ſtatim, ſꝫ oritur obligatio ꝑſonalis ad eā cōſtituendā, cum erit edificatū, vt eſt gl. ord. in c. ad diſſoluendū. in gl. iij. in fin. de deſpon. impub. Bar. hic, in fi. Are. conſi. lxx. ꝛ hic in apoſtil.

LEX XXIIII.

HOc quod dictū. Seruitus tigni immittēdi nō pōt deberi ei, qui non habet edificium. h. d. Hoc qđ dicit, ꝙ nō poteſt deberi, intellige iure ſeruitutis. ſꝫ ex iure cuiuſdam pacti, ſeu conuentionis ſic l. vt pomum. in prin. ſ. tit. j.

§. Si ex tribus. Seruitus, q̃ tibi debetur a domo vicina, non impedit dn̄m alterius domus edificare ſupra parietem communem. h. d.

LEX XXV.

IN re communi. In re cōmuni nō poteſt quis aliqđ facere, vel prohibere iure ſeruitutis, ſed ei per communi diuidundo iudicium ſuccurritur.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

LEX XXVI.

1 Seruitus per vnum ex ſocijs acquiritur tēpore, ⁊ non pa-
cto, ⁊ quare.
2 Immiſſum in re communi, etiam a ſocio, poſſum ꝓpria autho-
ritate tollere, ⁊ deſtruere, ſicut immiſſum in re propria.

Sed ſi inter. Pro eo qd fit ex edib' pro-
prijs in cōmune, vel ecōuer-
ſo, pōt agi negatoria. h.d. ¶ Not. ex eo qd dicit rem
ꝑdere, innuit ꝙ ſeruitus pōt acqri tpe, ⁊ ſic amittit
⁊ acq̄rit ꝑ parte. ¶ Opp. de l. ꝑ parte. ſ. ti. j. Dicit gl. fateor
* ꝙ * pōt acqri tpe ꝑ vnū, nō aūt ꝑ pactū, vt in ẜrio tene mēti.
Iſta ſol. eſt bona. ꝓbat in ſimili. C. de ſer. fug. l. j. ⁊ ibi ꝑ doc. i iij.
opp. Facit qd not. j. de diuer. ⁊ temp. p̄ſcri. l. longe. Sed cōtra
a iſtā opp. a j. queād. ſer. amit. l. nā ſatis. Sol. ibi loquit de ſerui-
1 tute amittēda, hic de acquirēda. Sed tūc quero, † q̄ eſt rō qua-
re ꝑ vnū pōt acquiri tpe, ⁊ nō pacto? Et dicūt qdā, ꝙ tpe non
acquiritur ꝑſona, ſed lege. Gl. dicit, ꝙ hec rō nō videtur bona,
q2 etiā tēpore non queritur ſine facto p̄ſcribētis, vel vtētis ſeu
poſſidētis l. ſi edes. ſ. libertas. j. e. Unde gl. dicit aliā rōnē eſſe,
q2 ſcȝ hoc eſt ꝓpter publicā vtilitatē, vt j. de vſucap. l. j. vel po-
tes ſuſtinere primā rōnē, ſcȝ qū tpe queritur, lex eſt cauſa im-
mediata acquiſitionis, licet cū facto hominis, ſed qū per pactū,
tūc totū ecōuerſo, q2 homo eſt cauſa immediata cū authoritate
legis, vt declaraui in l. legitima. ſ. de pact. Alij timore eorū cō-
b trarioꝝ legūt alio modo, ᵇ vt illud qd d2, rem perdere, intelli-
git. i. deſtruere ꝓpria authoritate. l. queadmodū. ſ. j. j. ad l. Aq.
2 ¶ † No. iſtā lec. ᶜ ꝙ ſicut illud qd immittit i re mea, a me poſſeſ-
c ſa poſſū tollere, ⁊ deſtruere ꝓpria authoritate, ita illud qd im
mittit in re cōi, lȝ a ſocio, ⁊ hic in ſcd̄o caſu legis, vide iſtā glo. ⁊
no. ¶ Opp. de l. ſed ⁊ loci. ſ. ſi cōem. j. fini. reg. Sol. dic vt ibi.

ADDITIONES.

* CLAV. ¶ Fateor. Iſtā tenet gl. in l. vt pomū. in gl. ſi. ſ. de ſer.
tit. generali. ⁊ Pau. de Caſt. in l. pro parte. ſ. tit. j.
a ALEX. ¶ Cōtra iſtā opp. Uide ꝑ Cy. in l. j. in iij. opp. C. de ſer.
b ALEX. ¶ Alio mō. Uide q̄ dixi poſt Bar. i l. j. j. arbo. fur. ceſa.
c ALEX. ¶ No. iſtam lec. Uide Bar. in l. j. ſ. nūtiatio. de ope. no.
nun. vbi reſtringit id, quod ipſe hic dicit.

§. Si in area. Inuito ſocio non poteſt quis edifi-
care in re cōmuni, licet ſibi permitta
tur a domino predij ſeruientis. h.d.

LEX XXVII.

1 Seruitutes perpetue, que ſunt, que continue, ⁊ que diſcon
tinue.

Foramen. Seruitus q̄ non hȝ cām cōtinuā,
non pōt acquiri tēpore, ⁊ cauſam
continuam non hȝ omnis ſeruitus, ad cuius vſuȝ fa-
ctū hominis requiritur, ⁊ damnū qd ex ſeruitute nō
iure debita ꝯtingit, venit in actionē damni infecti. h.d. Diuide.
Primo ponit dictuȝ. Scd̄o illud limitat. Tertio illud ꝓbat ꝑ
rōnē. Quarto ponit tres illationes. Scd̄a ibi, hoc ita. Tertia
ibi, neqȝ em̄. Quarta ibi, ⁊ ideo ad euidentiā dicas, qd eſt con-
claue? dic vt l. ꝙ cōclaue. j. de dā. infe. ⁊ qd ſit tricliniū? dic vt l.
1 ſi vt certo. ſ. ſi de meis. j. cōmo. ¶ † No. ex hac l. † ꝙ ſeruitutū
a quedā hūt cām perpetuā ᵃ vt ſeruit' tigni immittēdi, q2 tignū
ſemꝑ ſtat ibi, idē in ſeruitute aqueduct', q2 aqua ſemꝑ fluit. ꝓ-
batur ſ. e. l. ſeruitutes in prin. quedā eſt ſeruit' q̄ hȝ cām quaſi
cōtinuā, vt ſeruitus ſtillicidij immittēdi, ⁊ fiſtulā recipiēdi, que
recipiat aquā ex tecto, lȝ em̄ nō ſemꝑ fluāt, tñ apte ſunt ſemꝑ
fluere. Quedā eſt ſeruitus que hȝ cām diſcontinuā, vt illa, ad
cuius vſum requiritur factum hoīs, vt hic. ¶ Opp. ꝙ in omni
ſeruitute requiritur quaſi factū hominis, non enim poteſt po-
ni ſtillicidium ſine hoīs facto, neqȝ fiſtula q̄ recipiat aquā ex te
cto. Sol. intellige ꝙ requiritur factū hominis ad vſum ſeruitu
tis, non ad ipſum primū actū cōſtituendi. ¶ Opp. d2 hic, ꝙ o-
mnes ſeruitutes debēt habere cauſam perpetuā. Cōtra, q2 ſer
uitus itineris non hȝ cauſam perpetuā. l. ſeruitutes. ſ. ti. j. ⁊ tñ
ſeruit' eſt. Sol. dicas hic, omnes ſeruitutes debēt habere cau-
ſam perpetuā, ſcȝ vt poſſint queri tēpore. ⁊ hec eſt lect. clara, ⁊
ponitur in prin. gl. ⁊ in gl. antiq. nō erat. Alij legūt iſtū tex. alio
modo, ſcȝ illud qd dicit, omnes ſeruitutes debere habere cau-
ſas perpetuas, non eſt ratio precedētis, ſed eſt quoddā dictum
per ſe, ex quo ſequitur ſequēs illatio de lacu ⁊ ſtagno, ⁊ tūc pro
declaratione cōtrarij debes ſcire, ꝙ ad hoc vt ſit ſeruitus req-
ritur vt habeat cām cōtinuā, hoc eſt, ꝙ res, que dȝ ſeruituteȝ
continua ſit, nec extinguatur tempore, ⁊ ideo ſeruitus itineris
quantū ad hoc d2 habere cauſam cōtinuam, hoc eſt, q̄ debetur
rei, ⁊ a re que cōtinua eſt, licet non habeat vſum cōtinuū, meri-
to eſt ſeruitus: ſed qū res non eſt cōtinua, vt lacus, ⁊ ſtagnum,
qui quādoqȝ exſiccātur, tūc nō poteſt ei ſeruitus imponi, neqȝ
tēpore neqȝ pacto. Ita loquitur hic, ⁊ iſta lec. videtur probari
per tex. in l. j. ſ. hoc interdictū, de ciſterna. j. de fonte. qd ver[um]
puto, q2 ſeruitus non pōt imponi directo, ſed d2 ſeruitus v[tiliter].
Ita dicit Rof. in libellis ſuis ſuper interdicto de fonte. [Et]
hoc videtur ſentire iſta gl. q̄ dicit, ꝙ licet ſeruitus deſinat [ſta-]
gno deſiccato, tñ eo reaſſumēte aquam, de equitate cōualeſ[cit].
¶ Opp. de ſer. ruſt. p̄di. l. via. ſ. j. Sol., ſtagno non poteſt im[po-]
ni ſeruitus aqueductus, ſed ſeruitus nauigij recipiēdi ſic, [⁊ ra-]
tionē aſſignat gl., q2 per nauigium non minuitur aqua, ſed p[er]
aqueductū ſic. Certe lex cōtraria loquitur in lacu, qui hȝ a[quam]
perpetuam. Et hoc modo bene dicit gl. ſi vero haberet aq[uam]
temporalem, non poſſet conſtitui ſeruitus nauigij directo, ſ[ed]
vtiliter: quia licet verba deficiant, tamen mens cōcordat, per
l. j. j. de fonte. ſecundum Odof. ibi.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Cauſam perpetuā. Uide Bart. in l. ij. de ſerui. [ruſt.]
ad ſi. de aqua plu. arcē. Inno. in c. de quarta de preſcri[ptio.]
d. l. ij. Sali. in l. j. in iiij. opp. eo. tit. ⁊ ibi Cy. in v. q.

LEX XXIX.

Si quis edens. Si ad aliquod [predium]
ſeruiens incipi[at perti-]
nere inſolidū, ſeruitus extinguit, ſecus ſi pro [parte.]
h.d. De parte vidiſtis in l. pro parte. ſ. tit. j.

ADDITIO.

a P.PAV.P. ¶ Si quis edes. Uide circa hanc l. Cepo. can. cv.

LEX XXX.

Si teſtamento. Domus deſtructa po-
teſt vſque ad ſtatu[m]
priſtinū reſtaurari non obſtāte ſeruitute, ne lum[ini-]
bus officiatur. h.d.

LEX XXXI.

1 Mala fides non nocet, niſi aduerſus eum, aduerſus qu[em eſt.]
a **Si edes mee.** ᵃ Poteſt aduerſus vnū [pre-]
ſcribi libertas, aduerſu[s]
aliū non ex eadē edificatione. h.d. ¶ No. ꝙ libertas
1 poteſt preſcribi ſine tit. ¶ * No. ꝙ mala fides nō no-
cet, niſi aduerſus eum, aduerſus quē eſt mala fides. l. qui bona.
in ſi. de acqui. rer. do. ⁊ l. Fulcinius. ſ. quod ſi aduerſus. j. quib.
ex cau. in poſſ. eatur. No. ꝙ ſi plura ſunt predia domināta, plu
res dicentur ſeruitutes.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si edes mee. De huius legis intellectu, vide Bar. in
l. j. C. de ſerui. ⁊ aqua.

1 Libertatem preſcribere, eſt occidere ſeruitutem.
Seruitus eſt aliquid reſpectu dominij dominātis.
2 Dominium per vſucapionem nō occiditur, ſed per preſcriptio-
nem ſic.

§. Libertas. Niſi p̄dia vrbana poſſideant cōtin[ue]
a eorū libertas non preſcribitur. h[.d.]
Iſtū ſ. intelligo in preſcriptiōe libertatis a ſeruitute vrb[ana]
in qua requiritur factū, ⁊ bona fides preſcribētis. l. hec au[tem]
ra. ſ. eo. merito ſi nō poſſidet domū, nō hȝ bonā, neqȝ malā fi[dem,]
nec aliquid facit, ideo nō preſcribit. ita loquit hic. Sȝ i pre[ſcri-]
bēdo libertatē predij ruſtici, putarē ſecus, q2 tūc perdit ſeru[i-]
tus ex ſola negligentia nō vtētis. l. ſequit. ſ. ſi viā. de vſuca. [⁊ ſ.]
1 debitis in l. pe. queād. ſer. amit. ¶ † Quero quid eſt preſcrib[e-]
re libertatē? Dicit gl. nihil aliud q̄ occidere ſeruitutē, ſicut p[re-]
ſcribere dominiū eſt occidere dñiū alterius. Uide gl. ſed cū ſer-
uitus ſit quedaȝ priuatio, ⁊ ſic eſt nihil quō pōt occidi. l. qd [no-]
net. j. de reg. iur. Rñ. ſeruitus reſpectu dñij dominātis eſt [ali-]
quid ſcȝ ius ipſi' dominij. dixi ſ. e. l. j. probat in l. arbor. [ſ.]
b cōm. di. ⁊ ideo q occidit illud ius ᵇ p̄ſcribit libertatē, ⁊ qd [ac-]
q̄rtur, nō dicit ꝙ occidit ſeruitus ꝓut reſpicit p̄diū ſer[uiens,]
eſt mera priuatio, ſȝ ꝓut reſpicit ius p̄dij dominātis. [Et]
2 † qd dt de p̄ſcriptione, ꝙ occidit dominiū alterius nō [eſt]
in vſucapione triennij: nam dñiū nō eſt niſi vnū. l. ſi v[t certo.]
ſi duob' vehiculū. j. cōmo. Uñ dñiū ꝑ vſucapionē [non occi-]
de vno ad alia trāſfert. l. vſucapio. de vſuc. ſȝ in preſcr[iptione lon-]
gi tpis, per quā nō querit directū dñiū, ſȝ gl. noſtra [ſ. vtile]
occidit. iſtud dictū procedit. nā illud vtile occidit, hoc e[ſt extin-]
guit effectū illius directi dñij. C. de preſcri. xxx. ann. ꝑ totum.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Libertas non preſcribitur. De preſcriptione liber-
tatis, vide Bar. in l. j. C. de ſer. ⁊ ibi doct.
b ALEX. ¶ Illud ius. No. ꝙ dominium vtile acquiſitū ex pre-
ſcriptione occidit directum adde gl. in l. iij. ſ. ſi ex pluribus [in]
verſicu. poſſideo. ⁊ ibi Ange. de acq. poſſ. ⁊ adde Bald. in l. [pro-]
curator. cum concor. de procu.

LEX XXXII.

1 Perpetua que dicantur, ⁊ que non.

B Um debere. Nihil in hoc ſeculo poteſt eſſe perpetuū,niſi per ſurrogationem.h.d. ¶ Opp.ſ.eo.l.ſi ſeruitus.in princ.
a Sol.fateor ꝙ intelligit tm̄ de preſenti cōlumna ſicut ibi de preſenti lumine,tū lumen poteſt eſſe perpetuū abſqȝ aliqua ſurrogatione,colūna vero abſqȝ ſurrogatione nō pōt eſſe perpetua. Ratio,quia lumē eſt videre celum,vt ſ.eo.l.lumē,qđ fit per aerē,qđ eſt ſimplex elementū,neqȝ recipit corruptionē,ſeu extinctionē,ſed columne cōpoſite rebus elementatis,ꝛ omnia elementa corrūpunt.ita loquit hic. Oppo.j.loca.l.Martius. Sol.ibi in gl.opp.ſ.de ſerui.l.quoties §.fi.Sol.ibi ſpeciale eſt in ſeruitute oneris ferendi,ꝙ ſeruiēs debeat edificare,qđ vide bitis in l.ꝛ ſi.forte.§.j.ꝛ ij.j.ſi ſer.ven. ¶ Opp.ſ.e.l.ſi arborē.
1 in ſi.Sol.hic non eſt oratio ambigua,ibi ſic. ¶ † Oppo.ꝙ imo multa poſſunt eſſe perpetua,vt inſtit.de perpe.ꝛ tēp.act.ſ.e. l.foramē.§.oēs.Rn̄.quedā ſunt opera naturalia cōpoſita ex ſimplici elemēto,vt predia ex terra,ꝛ fons ex aqua perpetua, ꝛ iſta pn̄t eſſe ꝑpetua.j.de fon.l.j.ꝛ de flu.l.j.ꝛ de riuis.l.j.ꝛ d.l. foramē.§.oēs.ſ.eo.quedā ſunt artificialia.ꝛ iſta aut cōponunt ex rebus elementatis,ꝛ nō poſſunt eſſe perpetua,vt hic,aut nō componuntur ex his,vt actiones,ꝛ obligatiōes,que ſunt ſimplices imaginatiōes,ꝛ iſte poſſunt eſſe perpetue ad nutū principis. Ita loquitur titu.de ꝑpe.ꝛ tem. act. ¶ Ultimo not.gl, que facit differentiam inter eternum,ꝛ ſempiternum.

LEX XXXIII.

E Tquiduas. Rei ſue nemo pōt quis ſeruitutem imponere,niſi in actu quo alteri tradidit.ahoc dicit,cum l.ſeq. ¶ Opp.
a ꝛ videtur ꝙ in traditione non poſſit iſtud pactuȝ apponi,quoniam in ipſo inſtanti quo traditur,adhuc eſt tradentis. Glo.reſpon.ꝙ propter multā proximitatem quam habet cum tempore,quo erit alterius,valet iſtđ pactū.ꝛ propter hoc puto ꝙ hec lex debet intelligi quando fuit facta traditio ex magno interuallo,vel videtur ipſum pactū in traditione ipſa repetitum,vt l.item quia.in fi.ſ.de pact.ꝛ ibi dexi.

ADDITIO.

a P.AV.P.P ¶ Alteri tradidit. Uide Jaſ.in l.quamuis.§.cum inter.in ſecundo not.j.de condi.ia deb.

LEX XXXV.

B Inas. Si edes legantur,vel vendūtur, videt actum vt contignationes vti ſtant, ita ſtent.h.d. ¶ Oppo.ſ.de rei ven.l.Pompo.ſcribit,ſi ex equis.vbi res mobilis nō poteſt eſſe comunis pro diuiſo.Sol.gl.inuoluit ſe.veritas eſt ꝙ tignum donec coheret domui,non cēſet res mobilis,ſed immobilis: ꝛ ideo poteſt eſſe communis pro indiuiſo,ſcȝ cuiuſqȝ pro regione ſua,ſȝ ſi fuerit exemptū a domo,eſſet cōmunis pro diuiſo.l.arbor.in fin.j.cōmu.di.ꝛ no.ex l.idem.ꝙ quicquid dicatur de itinere,ꝙ non videtur cōcedi,tamen iſta ſeruitus,tigna vti ſtant,ita ſtent, videtur cōcedi,vt hic in vēditione,ꝛ legato dixi in l.j.de ſer,lega.

LEX XXXVII.

S Iedes. Edificia que inuicem non videntur, non poſſunt inuicem ſeruire.hoc dicit. Puto ꝙ hec lex debeat intelligi quando diſtantia loci vel modus impediat commoditatem vnius predij venire ad aliud,alias ſecus.l.ſi ſeruitutes.§. publico,ꝛ l.fi.ſ.tit.j.ꝛ ideo ſi aqua duceretur per circuitum vnius mōtis nō video quare mons medius impediat ſeruitutē aque ductꝰ, ſicut vides exemplū in aque ductu Peruſino,qui tranſit per duos montes.

LEX XXXIX.

E Os qui. In pariete communi non poteſt quis feneſtras facere,niſi ſibi fuerit conceſſum.hoc dicit,quod not.

LEX XL.

O Lympico. Si res legat ad vitā in dubio nō videt impoſita ei ſeruitus, lȝ duret facultas eundi.h.d. ¶ Opp.ꝙ legata domo videant relicti horti domui coniuncti.l.predijs.§.penul.j.de lega.iij.Solu.intellige hic ꝙ teſtator exꝑſſerat ꝙ hortus nō veniret,vel ſeparatiȝ emerat. ¶ Opp.ꝛ videt ꝙ ſeruitꝰ videat impoſita,vt j.ſi ſer.vēdi.l.teſtatrix.Solu.ideo hic nō videt ſeruitus impoſita,ſȝ facultas eundi,quia predia nō erāt relicta perpetuo,alſ haberet locum qđ ſupra dixi eo.l.binas.

§. Lucius. Poteſt quis aperire ianuam verſus viā, quatenus ſe extendit ſtillicidij vigor,h.d.

De ſeruitu. ruſti.prędio. Rubri.iii.

LEX I.

1 ☞ Confeſſoria quando agitur contra tertium poſſeſſorem fundi ſeruientis,patientia venit officio iudicis.

a **S Eruitutes.** [a] Juriſconſultus nominat hic ſeruitutes ruſti.predio.inter quas glo.dicit ꝙ ſunt quedam ſeruitutes nominate,quedā innominate. Primo ponit nominatas,Scđo innominatas. Secūda ibi,in predijs.ꝛ hoc facit vſqȝ ad l.iteȝ.§.qui habet.j.eo.in ver.traditio. ¶ Opp.ꝙ quis cogatur ad tradendū, ꝛ patiendū iure actionis,non officio iudicis.l.quoties.ſ.tit.ij. quod apparet,quia tradendo nō liberat quis,ſed adhuc remanet obligatus parti,no.in l.corruptionē.de vſuf.C.ꝛ ſ.tit.j.l.inter ſeruitutes.in fin.Sol.duobꝰ modis poteſt intelligi.vno modo qn̄ agitur contra ipſum,qui ſeruituteȝ vendidit,vel promiſit, ꝛ tūc fateor ꝙ ad hoc agit iure actionis,ꝛ officium iudicis erit ſuper hoc ꝙ faciat eum cauere de obſeruando hoc.l.harum.ꝛ
1 l.egi.ſi ſer.vend.Scđo modo poteſt intelligi † qn̄ agitur cōfeſſoria ꝫ tertium poſſeſſorem predij ſeruiētis,tūc quia ille nūquā fuit obligatus,patientia nō venit iure obligationis,ſed ſicut in rei vendicatione per officium iudicis quis cogit reſtituere.l. qui reſtituere.ꝛ l.officium.ſ.de rei ven.ita hic per officiū iudicis quis cogitur pati,quia illud haberet pro reſtitutione.l.quoties.ſ.titu.ij.hoc dicit.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Seruitutes.Erdū iſte tex.facit mētionē de ſeruitute calcis coquēde,ꝛ arene fodiēde,de eiꝰ practica,ꝛ ītellectu differēte ab alijs,vide Bar.in l.ſi ꝑus.in iij.op.j.par.de op.no.nū.

LEX II.

R Uſticorum. Circa iſtaȝ l.dic vt l.Lucio.j.de aqua quoti.ꝛ eſti.ꝛ ibi vide.

LEX III.

1 ☞ Hauſtu.aque cōceſſo, iter tacite ſequitur,ꝛ non eſt ſeruitus,ſed acceſſio.

I Tem ſic poſſunt.

§. Qui habet. Cui cōceditur aliquid, videtur cōcedi [a] id ſine quo
a illud eſſe nō poteſt,ꝛ ſi nō valet expreſſum,nō valet tacitū.h.d.
1 ¶ No.ſummarium. † Quero circa hunc §.quando conceditur hauſtus,ꝛ ſequitur iter tacite,vtrū iter ſit ſeruitus? Glo.dt ꝙ nō,ſed eſt quedam acceſſio. Uide glo. Ex hoc apparet ſolu. cōtrarij ſignati in ſeq.glo,que opponit de l.ſi fideiuſſor.de lega. j.ꝛ l.j.§.j.quib.mod.pig.vel hyp.ſol.ꝛ de here.inſtit.l.q filio.ꝛ not.ſol.glo.Nam ibi vitiato expreſſo,nō vitiatur tacitū, qđ eſt eque principale cū expreſſo,hic vero vitiatur tacitū,quod eſt acceſſio expreſſi. ¶ Glo.querit quid ſi per decem annos iuit ꝑ aliam viā,ſiue per alia loca? Dic vt in glo.

ADDITIO.

a Uidetur concedi. No.ꝙ conceſſo antecedenti,videt conceſſum acceſſoriuȝ,de quo vide plene per Bal.in l.quāuis,C.de ſideic.

LEX IIII.

a **P Ecoris.** [a] Seruitꝰ pecoris paſcēdi,ꝛ ad aquā appellēdi, eſt predialis, ꝛ pōt finiri cum perſona,ſi hoc eſt actū.h.d. ¶ Quero quare hec ſeruitus non tranſeat ad heredem? dic vt in glo. Sȝ quero vtrum in iſtis caſibus,in quibus ad heredē non tranſit, dicatur ſeruitus realis.Breuiter,ſi non habet ibi prediū dominās,tūc nō eſt ſeruitus realis,ſed perſonalis obligatio.ſ.ti. ij.l.vt pomum.Si autem iſte cui promiſit,habet prediū dominans,tunc eſt reale,ſiue quoddam ius quod extinguit cum perſona ope exceptionis,nō ipſo iure.l.iiij.ſ.tit.ij.Dixi in l.Mela,§.fi.de ali.ꝛ ciba.leg.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Pecoris. Uide Bal.in l.j.§.libertatibus.cum verſ. ſeq.in fi.de cad.tol.P.PAV.P. ¶ Quod autē non poſſit cōſtitui aliqua ſeruitꝰ ꝑſonalis excepto vſufructu,vſu,ꝛ habitatiōe,vide Comen.cōſil.clxiij.in iiij.dub.ꝛ ibi etiā ꝙ nō poteſt acquiri preſcriptio talis ſeruitutis.vide etiam an dicatur ſeruitus,qn̄ non eſt predium dominās,ſed permittitur perſone,vide Bar. in l.Mela.§.fi.j.de ali.ꝛ cib.leg.preſt.vbi ꝛ addidi.

LEX V.

E Rgo.§.Neratius. Seruitꝰ realis nō poteſt imponi,niſi quatenus exigit vtilitas predij dominantis. hoc dicit,cum l.ſeq.

LEX VII.

a **Q Ui ſella.** [a] Iſtam l.allegaui ſemel ad q. † in
1 caſtro plebis erat ſtatutū ꝙ qcū que i die fori habuerit coria i platea,ſoluat tantū pro gabella:modo quidam tenebat coria ſuper quodam

bancho